

Norna är placerad på den svenska rödlistan i kategorin missgynnad (NT). Norna ingår även i EU:s habitatdirektiv, vilket innebär att Sverige åtagit sig att skydda arten inom nätverket Natura 2000. Den är liksom alla andra orkidéer fridlyst i hela landet.

Nornan är en särpräglad och utsökt vacker, storblommig orkidé. Plantans enda blad har ett skaft av ungefär bladskivans längd. Bladet är ovalt, mörkgrönt och karaktäristiskt längsveckat. Undersidan är grön- eller lilafärgad. Bladet är ofta nedsänkt i det omgivande mosstället och vissnar i juli. I augusti–september ersätts det av ett nytt övervintrande blad.

Den 10–12 cm höga blomstjälken utgår från en stamknöl. En eller två äldre knölar finns intill årets knöl. Blomman är rosa (ibland rent vit) och sitter ensam. Kalkbladen är rosa och utspärrade medan den toffelformade läppen är vit–rosa med brunviolettera strimmor. Blomman har en svag doft erinrande om vanilj.

Blomningen sker från mitten av maj till midsommar. Nornan pollineras av olika humlearter. Få blommor resulterar i frökapslar, vilka mognar i slutet av juli. I augusti bildas springor längs med kapseln och fröna sprids.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av Art-Databanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT - Missgynnad

DD - Kunskapsbrist

Foto: Bengt Petterson

Norna

förekommer i Sverige från norra Dalarna till Torne lappmark. Arten växer i frisk-fuktig, mossrik barrskog, oftast i små sänkor i äldre granskog. Växtplatsen utgörs nästan alltid av sluttningar med rikligt och rörligt markvatten. Underlaget är ofta grönsten eller kalkrikt material. Ofta växer nornan i eller i kanten av sänkor där snö eller ibland vatten finns kvar lite längre på våren än i den närmaste omgivningen.

Nornan är känslig för alla ingrepp i sin miljö och överlever vanligtvis inte den uttorkning av markens ytskikt som en slutavverkning medför. Körning med skogsmaskiner på en nornalokal är klart negativt och måste undvikas. Viss plockhuggning, motsvarande vad som skulle dö av naturliga orsaker, går nog bra, men eventuell gallring måste ske med stor varsamhet. Ett ökat ljusinsläpp och näringstillgång gynnar ofta konkurrerande arter mer än nornan, som därför riskerar bli utkonkurrerad. Antalet lokaler har minskat de senaste decennierna på grund av att träd på växtplatserna har avverkats.

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

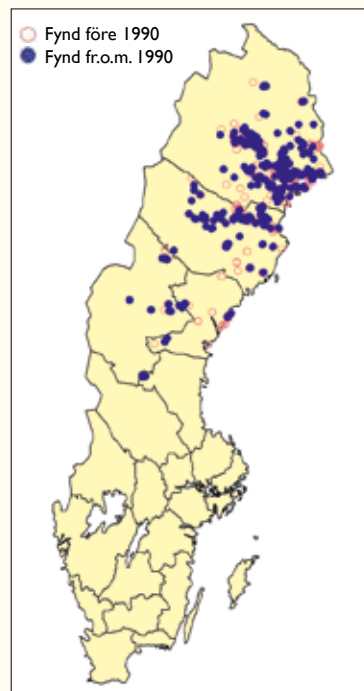
Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter, som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s

mest skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett 40-tal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för norna hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna.

Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Norna förekommer i Finland på ett 100-tal lokaler, men saknas i Norge.

Om du vill läsa mer om norna eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken